

УДК 338.48

Матахнюк К.С.¹, Безхлібна А.П.²

¹ аспірант, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

² д-р екон. наук, професор НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

УПРАВЛІННЯ РЕКРЕАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ РЕГІОНІВ

На сьогоднішній день, рекреаційний туризм суттєво впливає як на життя та здоров'я людини, так і на економічну і соціальну сферу всередині держави. На території України знаходяться значні природні, природно-антропогенні та історико-культурні ресурси, що забезпечують великий потенціал розвитку рекреаційного туризму [1].

Рекреаційний потенціал будь-якого місця являє собою загальну кількість наявних там природних чи антропогенних факторів, способів та ресурсів, що придатні для формування кінцевого туристичного продукту [2]. Без сумнівів значний потенціал України в цій сфері потребує відповідної реалізації і вдосконалення. Функціонування такої складної та комплексної системи, просто неможливе без належної організації, правового регулювання та нагляду з боку належних інституцій [3]. Тобто, ефективний розвиток потребує якісного і належного управління, яке буде забезпечувати постійний прогрес та підтримку рекреаційного потенціалу регіонів.

Почнемо з того, що будь-яке належне управління починається із формування відповідної стратегії, яка буде в себе включати поняття того, у якій ситуації та умовах об'єкт управління знаходиться наразі, і до чого ми хочемо прийти у результаті відповідної організаційної діяльності. В контексті рекреації, стратегія реалізує відповідність між метою розвитку, ресурсним потенціалом та популяризацією серед споживачів [3,4].

Першочергово потрібно зрозуміти що Україна знаходиться в активному процесі децентралізації влади, а тому все більше повноважень щодо управління районами мають регіональні управління та територіальні громади. І саме за таких сприятливих умов регіоналізації управління економікою, місцева влада повинна використовувати стратегічне планування, як фундаментальний метод формування структури управління.

В рамках визначення стратегічного курсу стоїть пріоритизація розвитку рекреаційної сфери, яка буде включати в себе розробку та планування певних програм. Відповідні програми стануть прикладами на які можна буде спиратися при прийнятті рішень, координуванні, коригуванні та зміні управління щодо соціального, економічного та екологічного розвитку рекреаційного потенціалу в Україні [5].

Також, доцільно визначити основоположні принципи для раціонального управління наявними ресурсами та їх збереженням. Кожен принцип в своїй суті є балансуванням між інтересами економічного розвитку регіонів та важливістю підтримання екологічної ситуації в країні. До основ на яких будуть ґрунтуватись принципи звісно належать: заборона забруднень та вичерпання природних ресурсів, розумне використання ресурсів природи, відкрите міжрегіональне та міжнародне співробітництво [6].

Для успішного втілення програми потрібен уповноважений та структурований апарат управління. Чичкалюк Т. О. в своїй праці зазначає, що для ефективної реалізації програм потрібне створення спеціалізованого місцевого органу. Відповідній структурі потрібно надати вищий рівень можливостей регулювання та повноваження з представництва для

синхронізації роботи усіх органів управління муніципального рівня, котрі займаються аспектами діяльності, пов'язаними з рекреацією [5]. Також слід зауважити, що для досягнення цілей заданих концепцій, у регіонах обов'язково потрібно налагоджувати індустрію та інфраструктуру туризму. Фактична реалізація стратегії буде виглядати як взаємодія туристичних компаній, приватного сектору бізнесу, регіонального ринку праці та громадських організацій, для створення кінцевого конкурентоспроможного туристичного продукту та забезпечення розвитку регіону [7].

Таким чином, управління рекреаційним потенціалом є важким та складним завданням, проте критично необхідним, а його успіх безпосередньо пов'язаний з наявністю цілісної стратегії, чітко окресленої програми дій, неухильного дотримання норм екології, а також створення єдиної, наділеної належними повноваженнями управлінської структури на рівні регіону.

В кінцевому підсумку, ключове значення рекреаційного туризму, відображається як у контексті добробуту людини, так і суспільно-економічного ладу України. Неймовірний рекреаційний потенціал держави, який ґрунтується на природних багатствах, а також історичних і культурних надбаннях, вимагає приведення у належний стан систем керування з метою його ефективного використання.

Список використаних джерел:

1. Хомяк С.І. Стан та перспективи використання туристично-рекреаційного потенціалу України. Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти другого (магістерського) рівня. Львів. 2024. С. 10–28.
2. Мелешко К.К. Вплив туристсько-рекреаційного потенціалу на розвиток регіонів. Формування ефективних механізмів управління в умовах трансформації соціально-економічних систем : матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет конф. Харків: 2020. С. 156–157.
3. Дудкіна О.П., Дудкін П.Д. Управління регіональним розвитком рекреації: теоретичне підґрунтя та інструменти реалізації. Modern peculiarities

of the innovation resource creation and management for the regional tourism and recreation development with youth resource involvement : зб. наук. праць міжнар. наук.-практ. конф. Тернопіль, 2015. С. 133–135.

4. Безхлібна А.П. Стратегія конкурентоспроможності відновлювальної екосистеми макрорегіону «Азов-Чорне море». Причорноморські економічні студії. 2023. Вип. 80. С. 136-146

5. Чичкалюк Т.О. Вдосконалення управління розвитком рекреаційного потенціалу регіону. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. С. 637–639.

6. Малков М.В. Вдосконалення системи управління рекреаційно-територіальними ресурсами регіону: кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти другого (магістерського) рівня. Львів. 2023. 20 с.

7. Козійчук О., Кіт М. Регіональний вектор як імператив сталого розвитку туристично-рекреаційного кластеру. Вчені записки Університету «КРОК». 2025. № 1(77). С. 177–185.